

SPORAZUM o Inicijativi za hrvatski oblak za otvorenu znanost (HR-OOZ)

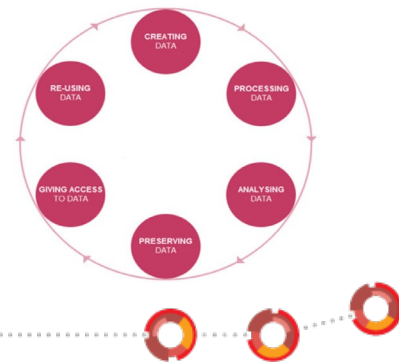
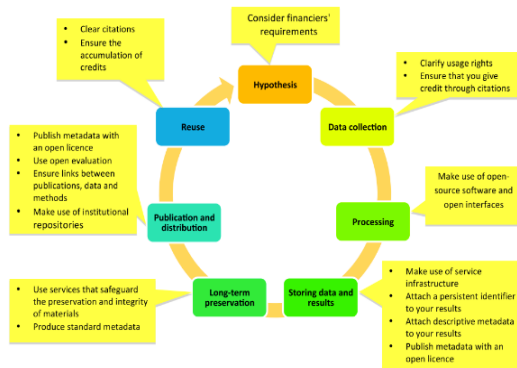
Sastanak s partnerima, Zagreb (meet.srce.hr/hr-ooz), 10. lipnja 2021.

Otvorena znanost

- „Novi pristup znanstvenom procesu temeljen na suradničkom radu i novim načinima širenja znanja korištenjem digitalnih tehnologija i novih suradničkih alata” (*Europska komisija*)
- Definicija (OECD): “*to make the primary outputs of publicly funded research results – publications and the research data – publicly accessible in digital format with no or minimal restriction*”.

Ali je i više od toga:

...proširivanje načela otvorenosti na čitav istraživački ciklus, poticanje dijeljenja i suradnje što je ranije moguće, što povlači za sobom sistemske promjene u načinu na koji se rade znanost i istraživanje

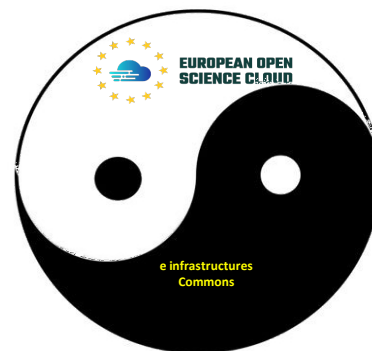
EOSC vizija

*“We are creating a **European Open Science Cloud** now. It is a trusted space for researchers to store their data and to access data from researchers from all other disciplines. We will create a pool of interlinked information, a ‘web of research data’. Every researcher will be able to better use not only their own data, but also those of others”*

Ursula von der Leyen, President of the European Commission

Ključni aspekti:

- Otvorena znanost i FAIR podaci
- Savez postojećih i planiranih infrastruktura
- Suradnja između različitih disciplina i zemalja

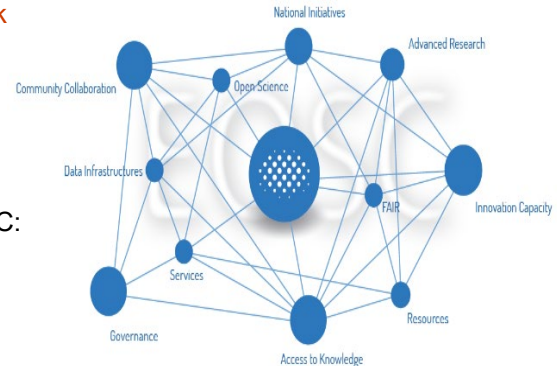

Karel Luyben: Next steps towards EOSC , GB Meeting 11 Sep 2019

NI4OS - Europe

- *National Initiatives for Open Science in Europe* – NI4OS Europe (Srce i IRB partneri iz HR)
- Ciljevi projekta:
  - podržati razvoj i uključivanje **nacionalnih inicijativa za oblak otvorene znanosti** u EOSC
  - promocija načela EOSC i FAIR (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable) u zajednici
  - podrška pružateljima usluga za uključivanje usluga u EOSC:
    - generičke usluge: Isabella
    - tematske usluge: REVIGO, ProTraits (IRB)
    - repozitoriji
    - skupovi podataka

Nacionalni oblak za otvorenu znanost

- Hrvatska treba uspostaviti nacionalni oblak za otvorenu znanost (eng. NOSC) kako bi podatke, servise i resurse uključili u EOSC te time postali *pronalažljivi, dostupni, interoperabilni i ponovno upotrebljivi* na europskoj i svjetskoj razini.
- EK (kod nas MZO, HRZZ) - sva istraživanje financirana javnim sredstvima moraju podatke i rezultate istraživanja dati u OA!
- Značajan na dvije razine:
  - nacionalnoj – okuplja sve značajne sudionike i resurse
  - međunarodnoj – optimizira i koordinira sudjelovanje organizacija u inicijativama kao što su EOSC, HPC, PRACE, EGI, itd.

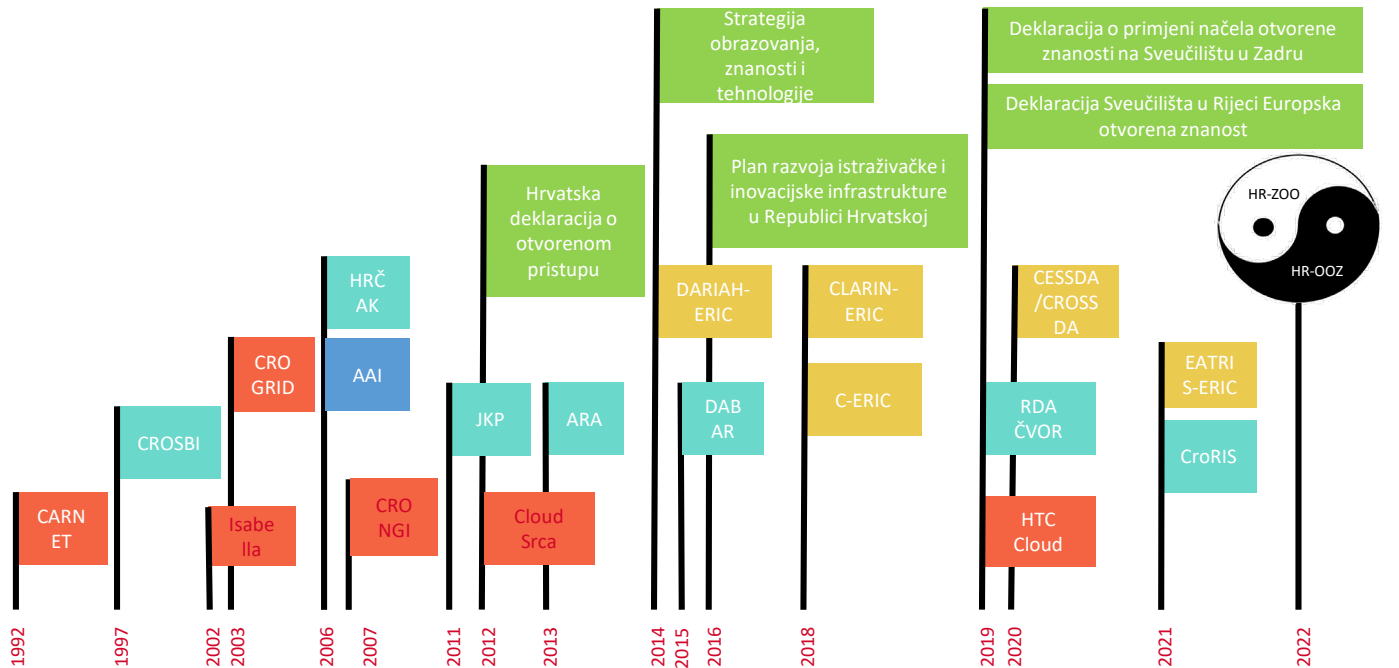

Nacionalni oblak za otvorenu znanost

- Iskoristiti i povezati *open science* RI nacionalne elemente za izgradnju HR-OOZ-a i povezati s europskom/međunarodnom mrežom
- Brojne RH istraživačke infrastrukture služe kao nacionalni čvorovi u europskim i paneuropskim istraživačkim infrastrukturama (povezanost s GÉANT, PRACE, EuroHPC JU, EGI, EUDAT, ESFRI, ERIC...)
- Osigurati da postoji nacionalni plan razvoja istraživačke infrastrukture (uključujući e-infrastrukture)
- Razvijati i održavati nacionalnu suradnju i okupiti sve značajne dionike:
  - horizontalno: zajednički projekti za razvoj novih infrastrukture, usluga i servisa
  - vertikalno: zajednički projekti za izgradnju podatkovnih standarada i kataloga usluga i servisa, zajedničko prijavljivanje na velike (znanstvene) i izazovne projekte
- Osigurati financiranje i održivost RI!

Kronologija HR-OOZ-a

Plan uspostave HR-OOZ-a

Mogući oblici HR-OOZ-a:

- Pravni subjekt?
- Javno-privatno partnerstvo?
- Imenovan od vlade i/ili ministarstva?
- **Suradnja temeljem Sporazuma o Inicijativi za hrvatski oblak za otvorenu znanost (HR-OOZ)**
- **Inicijativa** - skup dionika sustava znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj koji zajednički radi na ostvarivanju ciljeva vezanih uz otvorenu znanost u Hrvatskoj

Nacionalni oblak za otvorenu znanost

Ključni ciljevi Inicijative HR-OOZ:

- donošenje jasne nacionalne (RH) politike (kao dijela zakona ili politike na temelju zakona) otvorene znanosti u RH koja će materijalno stajati (nagrađivati) ponašanje i rezultate koji uvažavaju načela otvorene znanosti
- definiranje HR-OOZ kao kvalitetnog i pouzdanog nacionalnog okruženja (infrastrukture u širokom smislu) i osiguravanje njezine održivosti kroz vrijeme (kako bi se institucije i istraživači mogli posvetiti istraživanjima i obrazovanju, a ne brinuti za infrastrukturu)
- osiguranje povezanosti našeg istraživačkog prostora i posebno HR-OOZ s europskim, posebno EOSC, prije svega na razini podataka i kolaborativnih sustava

Nacionalni oblak za otvorenu znanost

Ostali ciljevi Inicijative HR-OOZ:

- Definiranje organizacijske i upravljačke strukture te tehnoloških načela HR-OOZ-a
- Koordinacija i harmonizacija nacionalnih aktivnosti vezanih uz otvorenu znanost
- Suradnja u razvoju i održivosti nacionalnih istraživačkih infrastruktura, a posebno e-infrastrukture
- Izrada prijedloga nacionalnog plana za otvorenu znanost
- Suradnja s MZO u definiranju nacionalnih stavova i politika za sudjelovanje u europskim aktivnostima vezanim uz otvorenu znanost i EOSC
- ...

Plan uspostave HR-OOZ-a

- **ne nastaje** nova zajednička organizacija ili konzorcij ustanova ili bilo koji drugi oblik formalnog udruženja
- **nastaje** dobrovoljna platforma za suradnju, koordinaciju, vidljivost i stvaranje kritične mase
- objedinjavanje infrastrukture, servisa, edukacija i vještina, s ciljem postizanja održivosti i jačanja suradnje
- **Vijeće Inicijative** – koordinacijsko tijelo koje upravlja Inicijativom, sastavljeno od svih ustanova potpisnika Sporazuma
- **Radne skupine** – ostvarivanje pojedinih ciljeva ili grupe ciljeva Inicijative
- Organizacijsku i administrativnu podršku Inicijativi HR-OOZ i radu Vijeća pruža **Srce** - www.srce.hr/hr-ooz

Plan uspostave HR-OOZ-a

Potpisnici dobivaju:

- Sudjelovanje u koordinaciji nacionalnih aktivnosti u području otvorene znanosti
- Sudjelovanje u donošenju nacionalnih i EU politika otvorene znanosti, zastupajući specifične interese svoje ustanove i znanstvenika
- Platformu za nacionalnu suradnju u području otvorene znanosti i e-infrastruktura (zajednički projekti i inicijative)
- Jačanje istraživačkih kapaciteta ustanova i kvalitete istraživanja
- Lakše povezivanje nacionalnog istraživačkog prostora s europskim (podaci + kolaboracijski sustavi)
- Bolju održivost nacionalnih podatkovnih infrastrukture i e-infrastrukture

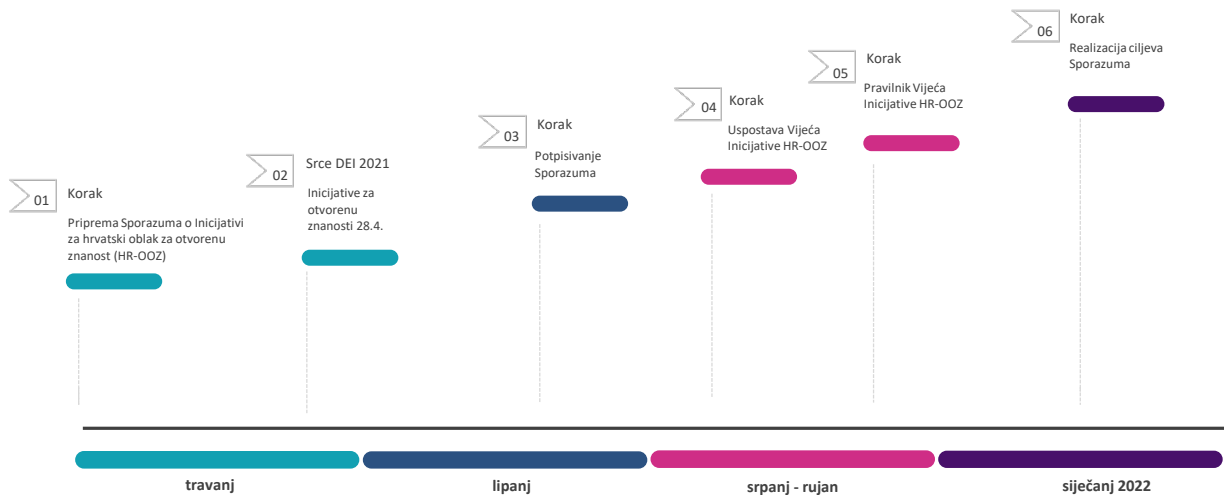
Plan uspostave HR-OOZ-a

Potpisnici trebaju :

- Imenovati osobe u Vijeće inicijative (mjesec dana od stupanja Sporazuma na snagu)
- Donijeti Pravilnik Vijeća HR-OOZ-a (mjesec dana od formiranja Vijeća)
- Izraditi prijedlog nacionalnog plana za otvorenu znanost (šest mjeseci od formiranja Vijeća)
- Aktivno podupirati načela otvorene znanosti kroz osiguranje resursa i usluga potrebnih za prikupljanje, obradu i pohranu podataka te održiv pristup i ponovnu uporabu i dijeljenje istraživačkih podataka
- Provoditi aktivnosti komunikacije i informiranja javnosti na promociji Inicijative HR-OOZ
- Obavještavati sve druge sporazumne strane o svojim planiranim aktivnostima na temu otvorene znanosti

Vremenska linija uspostave HR-OOZ-a

Hvala na pažnji!

www.srce.unizg.hr

www.srce.unizg.hr

Ovo djelo je dano na korištenje pod licencom Creative Commons *Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada* 4.0 međunarodna.

creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.hr

Srce politikom otvorenog pristupa široj javnosti osigurava dostupnost i korištenje svih rezultata rada Srca, a prvenstveno obrazovnih i stručnih informacija i sadržaja nastalih djelovanjem i radom Srca.

www.srce.unizg.hr/otvoreni-pristup

